
Ярошенко Т. О.

Державна науково-технічна бібліотека України (м. Київ, Україна)

ПРИНЦИПИ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ ТА ВІДКРИТОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ: ЩО ДУМАЮТЬ ДОСЛІДНИКИ І ЯК МОЖУТЬ ДОПОМОГТИ БІБЛІОТЕКАРІ?

Ця презентація досліджує ставлення українських дослідників до принципів відкритого доступу, відкритої науки та управління даними досліджень на основі результатів національного соціологічного опитування (квітень-липень 2025 року). Це дослідження, в якому взяли участь представники різних дисциплін та академічних установ, має на меті оцінку їхньої обізнаності, практики та готовності до впровадження підходів відкритої науки. Результати показують загалом позитивне ставлення до відкритого доступу, проте вказують на обмежене практичне впровадження через інфраструктурні, регуляторні та культурні бар'єри. Дослідники висловили занепокоєння щодо обміну даними, зокрема щодо питань авторського права, зловживання даними та відсутності інституційної підтримки. Опитування також висвітлює прогалини у знаннях щодо планування управління даними та принципів FAIR. Особлива увага приділяється ролі академічних бібліотек як ключових посередників у переході до відкритої науки: вони підтримують дослідників шляхом навчання, надання рекомендацій, послуг зі зберігання даних та адвокації. У доповіді розглянуті практичні рекомендації для наукових установ, політиків та бібліотек, які прагнуть сприяти створенню більш відкритого та схильного до співпраці наукового середовища в Україні.

Ключові слова: відкрита наука; відкритий доступ; соціологічне опитування; академічні бібліотеки; посередництво

Yaroshenko T. O.

State Scientific and Technical Library of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

OPEN ACCESS AND OPEN SCIENCE PRINCIPLES IN UKRAINE: WHAT RESEARCHERS THINK AND HOW LIBRARIANS CAN HELP

This presentation explores the attitudes of Ukrainian researchers toward the principles of Open Access, Open Science, and research data management, based on the findings of a national sociological survey (April-July, 2025). The study involved participants from various disciplines and academic institutions, aiming to assess their awareness, practices, and readiness to adopt open science approaches. The results reveal a generally positive attitude toward Open Access,

yet indicate limited practical implementation due to infrastructural, regulatory, and cultural barriers. Researchers expressed concerns about data sharing, including issues of copyright, data misuse, and lack of institutional support. The survey also highlights a knowledge gap regarding data management planning and FAIR data principles. Special attention is given to the role of academic libraries as key facilitators in the transition to open science — supporting researchers through training, guidance, repository services, and advocacy. The report considers practical recommendations for research institutions, policymakers, and libraries aiming to foster a more open and collaborative scientific environment in Ukraine.

Key words: Open Science; Open Access; sociological survey; academic libraries; facilitation